

VOINȚA POPORULUI

On. „Palatul Cultural” pentru Biblioteca Arad

ABONAMENTUL:

Pe un an 100 Lei.
Pe jumătate an 50 Lei.
Pe trei luni 25 Lei.

ZIAR DE PROPAGANDĂ NAȚIONALĂ.

APARE ÎN FIECARE DUMINECĂ SUB CONDUCEREA UNUI COMITET.

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad,
Strada Vicențiu Babeș Numărul 6

Regele între Moți.

ARAD, 5 Septembrie.

Cu prilejul serbărilor pentru Avram Iancu, familia regală a fost primită în munți, cu o iubire și cu un entuziasm necunoscut până acum în istoria plină de lupte și suferințe a Moșilor.

În atmosfera acestei iubiri nefărmurite, la Tebea, în vecinătatea mormântului în care își doarme somnul de veci Avram Iancu, M. Sa Regele, la banchetul dat acolo, a făcut Moșilor o mare promisiune. Le-a spus, că de-acum înainte nu vor mai răbda foame și că li-se va da puțină să-și dea odraslele la învățătură.

Moșii năcăjiți, exploatați de toți nemernicii, au acum făgăduiala Regelui lor, că li-se va da încurând puțină de a-și câștiga mai ușor, mai omeneste, pâinea de toate zilele.

Dorim ca făgăduiala M. Sale să fie tradusă cât mai repede în faptă, pentru ca nemărginita iubire de țară a acestor viteji și harnici Moși să nu se schimbe în ură neîmpăcată împotriva stăpânirii românești, căreia doar străinii li smulg toate favorurile posibile.

Tare ne temem însă că tragerea de inimă și marea bunăcredință a M. Sale Regelui, va fi falsificată și schilodită de unii politicieni corupți, cari vor trafica-o în propriul lor interes.

Moșii au primit cuvântul Regelui ca pe-o promisiune sfântă. Politicianii miopi nu trebuie să uite acest lucru!

Serbările dela Tebea

au fost în adevăr impunătoare. Regele și poporul s'a închinat memoriei marelui erou național Iancu. A fost de față familia regală și neamul întreg dela Vlădică până la opincă.

Frumoasă și jalnică serbare. Serbarea a fost foarte bine aranjată, laudă se cuvine celor încredințați cu acest lucru. De data aceasta încă s'a dovedit zicala că „să facem părazi ne pricepem.”

Ce zi frumoasă, ce adunare însemnată a tot ce neamul nostru are mai bun, mai de valoare în țară! Rege, regină, membri familiei domnitoare, metropolit, episcopi, generali, miniștri, deputați și toate autoritățile civile și militare și zeci de mii de țărani din toate părțile țării în frunte cu Moșii, au luat parte la rugăciunea sfântă care s'a înălțat din inimile tuturor către ceruri, rugând pe preaputernicul Dumnezeu să-i facă loc de odihnă și pe mai departe sufletului eroului nostru național unde se odihnesc dreptii.

Durere, ordinea a fost susținută puțin cu mijloace prea drastice. Poporul, bunul nostru popor, despre care sunt sigur, că a luat parte la acest praznic cu trup cu suflet, n'a fost admis să între în cimitir, ci a stat departe pe lunci și văzând disprețul față de el, o bună parte s'a dus acasă chiar înainte de începerea ceremoniilor. Iar cu ocaziunea defilării a fost palmuit un conducător de grup, numai fiindcă după defilarea unei treimi din

poporul adunat, a fost oprită fără de veste mulțimea pornită cu lacrimi în ochi de durerea sinceră că azi numai pe dinaintea mormântului lui Iancu va putea trece și cu lacrimi de bucurie că poate și el defila pe dinaintea Regelui iubit al tuturor Românilor și a prea bunei Regine, și el, cel palmuit, a fost împins de cei ce-l urmau și căroră neputându-le rezista a primit din partea unui domn sublocotenent 2 palme.

A fost deci răpită bucuria dublă ce ar fi simțit-o poporul (două treimi) adunat, putând și el defila deodată pe dinaintea mormântului celui mai nenorocit „Rege al munților” și a celui mai fericit Rege al tuturor Românilor.

Că n'au putut intra în cimitir nici ziaristii jidani, reprezentanții anumitei prese, a fost foarte bine și-i strângem mâna cu căldură românească acelui domn ofițer, care i-a împedecat.

În fine ce a urmat după defilare nu ne interesează. De banchet, vorbe frumoase etc. nu mai avem nevoie, nouă ne trebuiesc fapte și iar fapte. Fapte bune și cinstite românești.

Am vrea ca cele auzite din gura Înalt Preasfințitului mitropolit și din a reprezentantului iubitei noastre studențimi universitare, fala și speranța neamului nostru, să pătrundă adânc în inimile tuturor ca să înțeleagă, să știe care le este datorința tuturor Românilor și în deosebi a celor sus puși.

Corul „Crișana” merită toată lauda, ei sunt ai noștri, ai tuturor celor buni, și-i rugăm numai să nu-și uite pe lângă cântare și propaganda culturală, nici pe alt teren, de chemarea lor. DUBA

Jurământul

soldatilor lui Avram Iancu la 1848.

Eu...

jur în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh Dumnezeului celui viu

cumcă ca Român voi susținea totdeauna națiunea noastră română pe calea dreaptă și legiuită și o voi apăra cu toate puterile în contra oricărui atac și asupririi;

nu voi lucra niciodată în contra drepturilor și a intereselor națiunii române, ci voi ține și apăra legea și limba noastră română precum și libertatea, egalitatea și frățietatea;

pe aceste pricini voi respecta toate națiunile ardeleni, poftind egală respectare dela dănele, nu voi încerca să asupresc pe nimeni, dar nici nu voi suferi să ne asuprească nimenea!

voi conlucra după puțință la desființarea iobăgiei, la emanciparea industriei și comerțului, la pășirea dreptății, la înaintarea binelui, umanității, al națiunii române și al patriei noastre.

Așa să-mi ajute Dumnezeu și să-mi dea mângăierea sufletului meu. Amin.

Lui Avram Iancu.

In munții tăi e astăzi sărbătoare!...

Dela hotare la hotare,
Vin noroade spre mormântu-ți sfânt — la închinare...

Din Cernăuțul smuls dela vrăjmași,
Din Chișinăul cnutului, din Iași,
Din Cluj, din București,
Vin, pe drumuri libere, noroade românești...
Capi de oaste, tineri rumeni și smeriți țărani
Și cărturari cărunți,
Vin cu plecate frunți,
Spre Tebea falmei tale 'n fund de munți...

Și 'n fruntea lor,
— Stăpân și slugă ăstui bun, viteaz, descătușat [popor, —

Precum ai prorocit,
Vine însuș Craiul dela Răsărit...
Ca din povești,
El, Craiul Țării-Românești,
Cu alaiul lui domnesc, cucernic vine,
Craiale ai Munților și munte-al crailor, la tine
La mormântul viu al vieții tale veșnice să se închinel...

Și 'n urmă-l vin ca spuza,
Noui oșteni ai gândului din țărilor lui Vodă-Cuza,
Strănepoști de 'nvinși și 'nvingători la Sarmisegetuza...

Tudor Domnul își trimite noule solii spre
[munții tăi, —

Și împotriva nouilor și nevăzuților călăt,
El cere dârză, sfântă înfrățire 'n gând și 'n faptă,
Și pentru toți în țara asta, — parte dreaptă!...

Munții tăi portaluri largi deschid... și-așteaptă...

Treziți de lumea care vine cătră ei ca o armată,
Munții tăi (Nu simți?) au tresărit de-odată...
Se cutremură până'n adâncuri munții tăi pleșuvi
Și parcă-și văd din nou pământul sterp, de [sânge ud...

Pașii tăi de fer parcă din nou i-aud...
Cum alergii urmat de Moșii tăi involburăți, spre [Abrud!...

O, nu-l nimic!... Nu-s oști năvălitoare!
Sunt fii de-ai nației tale iertătoare, —
Ei vin la închinare.
Din munții sterpi, treziți pe vremi de doinele-ți [sfâșietoare;

Din orașele pe cari, cumplit,
Numele și umbra ta de uriaș, le-a îngrozit...
Și din sate spânzurate pe prăpastii
Și din șesuri roditoare...

Vin oamenii osteniți cari au lăsat de-o parte,
Ciocane, pluguri, coase, carte...
Și griji deșarte...
Ei vin să ia,
Din munții tăi, din Tebea ta, din Vidra dela tine,
Noui puteri în uriașa luptă de mai bine...
Va rodi puterea sufletului tău în lupta asta grea?...

Un neam întreg cu sufletul flămând de pace și [de bine,

Spre tine
Vine,
Tu, care n'ai cerut nimica, niciodată, nimănui!...
O, craiule,
Românul, pe-aste plaiuri încă nu-i
Împărat deplin pe sufletul, pe trupul și pe [munca lui!...

Vom cobori noi oar' din Tebea 'naltă unde [odihnești,
Tot aurul neprețuit al sufletului tum n'a fost, [nici va fi?...

Te vom putea noi cobori în viața noastră ca [pe-un soare ni de al,

Să facem:
Ca fratelui să-i fie frate fratele...
Să prigonim, să alungăm, să cotropim nevoile, [păcatele

Din toate câmpurile și din toate casele!
Să știm că ne vor odihni, odată și odată, [oasele...

In țara cea mai fericită a isbânilor, în care
fost-a să trăiești...
In țara oamenilor liberi,
In țara muncii vesele, biruitoare, sfinte, — [românești!?

Arad, 30 August 1924.

A. COTRUȘ.

Prețul unui exemplar 2 Lei.

Spicuirii din doctrina națională fascistă din România.

V.

Când, pentru fugarii din Rusia, Ungaria și Asia-mică s'a pus chestiunea plecării, România le-a apărut ca un adevărat Eden. Înțelegeți atunci de ce oamenii aceștia au năvălit în țara noastră, și de ce venirea lor a dus la o scumpire așa de pripită a vieții.

Înțelegeți iarăși ce legături au aceștia cu străinătatea, ce experiență și practică a afacerilor au ei și mai ales ce grabă de a-și rotunji averile diminuate de revoluții și exod. Și dacă înțelegeți aceasta, aveți și explicația iușelii vertiginoase cu care au acaparât aceste elemente bogățiile noastre dela armistițiu încoace, și cauzele excesivei scumpete, de care ne plângem cu toții astăzi. Specula în forma în care o întâlnim astăzi, n'a fost decât un simplu corolar al acestei invazii. Că unii din ei sunt energii? Sunt. Dar acestea sunt energiile cari ne trebuiesc nouă? Elementele și energiile, de care societatea noastră are nevoie trebuie să le căutăm și le vom găsi ca și în trecut, în sânul poporului nostru și nu în smârcul acestor streini, care dacă au inteligență, pricepere și vi-

goare, o au însă în folosul lor și în detrimentul nostru. Partea ciudată este acolo, că însuși ramura burgheziei etnice românești, este amenințată de invazie. Proprietară de imobile în deosebi — deși ea a ajuns să și mărească considerabil veniturile — totuși streinii veniți de peste graniță au scumpit metodic și în așa grad viața încât rentele și chirii cele mai ridicate — devin neîndestulătoare, și una după alta proprietățile românești strangulate de ipoteci și angarale fiscale, cad în mâinile acestor invadatori. Burghezia românească nu reprezintă azi mai mult de 30 la sută din burghezia orașelor și odată cu proprietățile se macină și ea și trece, să îngroașe rândurile proletariatului românesc. Iată dar cum invazia — întocmai ca un cataclism, ruinează și răstoarnă toate clasele sociale românești.

Arătăm în statistica noastră că mai mult de jumătate din streinii cari ne-au invadat, nu au profesii bine stabilite și dacă ați întreba tribunalele, care au în continuu de furcă cu dânșii, ați vedea, că aceștia dau un contingent formidabil de traficanți, de escroci, de contrabandiști și de proxeneți.

Adevăraților ziaristi naționali polonezi le zicem din inimă: Bine ați venit! și le strângem mâna cu căldură sinceră și prietenească de români.

Ziaristilor internaționali, neavând nimic comun cu ei, le întoarcem spatele.

Vorbe în pustiu...

Statul.

Fără doar și poate Statul nu e ceva supranatural, un lucru invizibil, Statul e o asociațiune, cu un scop bine definit și care urmărește prin această asociațiune asigurarea celor ce soarta i-a sortit să trăiască, să zică așa, sub un sceptru.

Niciodată nu am văzut o asociațiune fără statute sau fără conducători cum nu am văzut nici o asociațiune fără scop.

Statul însuși își definește îndatoririle după un statut adoptat de majoritatea membrilor, iar pentru ca aceste îndatoriri să fie respectate, realizate etc. după natura cazului, sunt create puterile de guvernământ.

Nu are rost să mă ocup într'un articol de ziar de puterile de guvernământ și felul acestora cât și îndatoririle sau atribuțiunile Statului, rețin ceace ne interesează imediat.

Fără îndoială dacă am spus că Statul nu e ceva supranatural trebuie să fie organizat și ca atare administrat sau condus — cum vrem să spunem — de oameni. Și aici punem punct după cele spuse și să începem dela început. Statul modern — azi toate statele se botează moderne — după Aristotel are trei puteri guvernăminte, ca: puterea legislativă, executivă și judecătorească. Din mila lui Dumnezeu le avem pe toate, cel puțin pe hârtie. Avem corpuri legiuitoare cari și-au permis să voteze o constituțiune, avem un guvern compus din o sumedenie de miniștri cu o pleiadă de funcționari și în fine avem corpul judecătoresc.

Am spus, căci avem pe hârtie dar cu puține excepții și aceste excepții să fac numai cu funcționarii cari nici nu știu unde și la ce serviciu sunt repartizați și cari își încasează leafa stând în pat și fumând „Trabucos“. Aceștia sunt protejații națiunii și cari au adus servicii importante... patriei, care recunoscătoare, înțelege să-i remunereze și să le plătească un mic bagatel de leafă plus ceva diurne și cheltueli de reprezentare. Unii le zic batjocoritor că aceștia ar fi paraziții oficiilor publice. Dar nu e adevărat. Dacă memoria nu m'a părăsit eu îmi reamintesc că un profesor care pretindea că își cunoaște meseria, spunea că paraziții sunt ființe cari se hrănesc sugând sângele sau suc din plantele pe cari s'au așezat. Ne aducea ca exemple păduchii, râia, etc. și nu uita a ne reamintea că acestea nu produc și nici nu se obosesc pentru a-și căuta de trai, le ajunge ca să se deranjeze pentru a se așeza pe spinarea unei viețuitoare unde să aile hrană și adăpost.

Comparați acestea cu „funcționarii paraziți“! A văzut cineva un funcționar rozând biurourile, registrele, călimarele sau ușile dela biurouri? Nu cred, iar dacă cineva totuși ar fi văzut, îl rugăm să ne lămurească, în schimb noi îi oferim un cadou din modestele noastre fonduri pe cari și așa nu le avem.

Și aici am vrut să ajung. Că adecă nu serviciile publice întretin „oameni paraziți“ ci aceștia sunt protejații națiunii. În esență Statul reprezintă o națiune care își are și ea eroii și binefăcătorii ei și cărora le datorează cu recunoștință. Numai cât că — între noi fie zis — s'a prea înmulțit numărul acestora și este o sarcină care apasă greu asupra Statului.

În vremile de după războiu Statelor li-s'au adus numeroase sarcini în legătură cu lichidarea acestuia și nici chiar statele bogate, tari și învingătoare nu prea au câștigat materialicește pe urma războaielor. Și apoi când te gândești că după toate acestea plus altele de ordin moral, ce are de suportat un Stat — exemplul Statului nostru — stai înmărmurit.

O punere la punct.

Vedem că Statul pentru serviciile lui întretine o sumedenie de funcționari publici, iar după calculele mele 50% dintre aceștia sunt protejați ai națiunii..., salariile, diurnele, cheltuelile de reprezentare etc, mistuesc anual multe miliarde adunate de pe pielea bieților oameni cari nu au nimic comun cu Statul deși își întretine cu așa mari sacrificii serviciile sale, totuși totul merge prost din cale afară. Nu ar fi bine oare să urmărim exemplul nemților — cari au exterminat pe cei ce nu puteau produce nimic și cari trăiau ca paraziți pe spinarea societății? Eu cred, și un elementar respect de amur-mi propriu mă face să cred că și alții sunt de acord că ar fi foarte rațional să se suprimă odată pentru totdeauna protejații națiunii din bugetul Statului, iar cu economiile ce s'ar face în felul acesta să fie remunerați adevărații muncitori cari azi duc un trai mai puțin decât omenesc iar dacă întâmplarea ar face să se realizeze și mai multe economii — pofta dlui Vintii — cu acestea să se reguleze finanțele Statului.

Ar fi un profit pentru Stat, pentru adevărații muncitori ai acestuia și al societății, ar fi un exemplu de bună gospodărie pentru ceice au nenorocul să trăiască timpurile de azi.

Dar nu vă faceți iluzii, puneți-vă pofta în cui, toate acestea de-ocamdată sunt vorbe în pustiu.

At M.

Cine dictează astăzi în țara noastră?!

— Români desmeteciți-vă! —

Arad, 6 Septembrie.

In România dictează astăzi și terorizează: brutal, atotputernic — Banul strein!

Acest ban biăstămat acaparează, încetul cu încetul, toate bogățiile bogatei noastre țări; își bate joc de legile noastre și de noi de toți.

Regii banului: Blank. Veith dela Reșița, Szana, Aron Schuller și alții mulți, fac ce vreau în țara asta pentru care au murit eroic sute de mii de țărani români, și care altcum ocărmită ar putea fi o țară a belșugului și-a mulțumirii.

Din fabrici sunt dați afară muncitorii români, pentru a se face loc muncitorilor străini aduși cu ușurință de peste granițele patriei noastre fără... granițe.

Veți întreba: Ce zic domniile dela București la toate astea?! La București domnește cea mai complectă inconștiență.

Atunci ce-i de făcut?!

Ce să facem noi, mâna de oameni, cari ne iubi țara și neamul cu o iubire dusă până la ferocitate?

Datoria noastră e să pregătim sufletele românești la o rezistență inversunată și chiar pentru acțiuni teribile, dacă vor cere împrejurările.

Cine ar putea îndrăzni să ne conteste, în țara noastră, dreptul sfânt de-a ne iubi neamul și de-a ni-l apăra, chiar cu mijloace extreme?...

Mișună printre noi mii și mii de dușmani văzuți și nevăzuți, bănuți și nebănuți. Ei duc prețutindeni microbii descompunerii.

Fanarul și-a dat mâna cu Palestina. Reprezentanți de-ai acestor două grele boale ale României, sunt la fiecare pas. Lucrează mereu, în tăcere.

În fața acestor amenințări avem un singur strigăt, un urlat unic:

Români! Desmeteciți-vă, uniți-vă, luptați cu toată energia de care sunteți capabili, contra continuei invazii străine, care ne desființează, fără să băgăm de seamă, granițele!

Deschideți-vă ochii! Inarmați-vă sufletește!

Lupta noastră abia acum începe. Ea va fi grea din cale afară.

Testamentul lui Avram Iancu.

Ultima mea voință!

Unicul dor al vieții mele e să-mi văd Națiunea mea fericită, pentru care după puteri am lucrat până acuma, durere, fără mult succes, ba tocmai acuma cu întristare văd, că speranțele mele și jertfa adusă se prefac în nimica.

Nu știu câte zile mai pot avea; un fel de presimțire pare că mi-ar spune, că viitorul este nesigur. Voiesc dară și hotărât dispun, ca după moartea mea toată averea mea mișcătoare și nemiscătoare să treacă în folosul națiunii pentru ajutor la înființarea unei academii de drepturi, tare crezând că luptătorii cu arma legii vor putea scoate drepturile națiunii mele.

Câmpeni, 20 Dec. 1850.

AVRAM IANCU mp.

advocat și prefect emerit.

Pentru educația cooperatistă!

PROSPECT.

Publicăm cu plăcere următorul prospect:

În Arad funcționează de 3 ani școala de Contabilitate și educație cooperatistă, înființată de „Centrața Bancilor Populare”, pentru a pregăti contabili pentru băncile populare, cooperative de tot felul, federale precum și revizori contabili la federale pentru județele:

Arad, Timiș, Caraș-Severin, Bihor, Sălăgiu, Satu-mare și Hunedoara.

În această școală se primesc elevi cari au absolvat cel puțin cursurile primare și cu etatea între 15—19 ani și dela 23 ani în sus.

Sunt preferiți cei cu studii secundare.

Elevii fac, conform regulamentului, 9 luni cursurile teoretice, apoi 6 luni practica la o bancă populară, cooperativă sau federală, iar la urmă încă 2 luni cursuri de complectare la școală, în urma cărora dau examenul pentru obținerea diplomei de contabil.

Elevii stau în internat și plătesc la intrare suma de 100 lei taxa-înscrivere. Pentru întreținerea în școală, pe timpul duratei cursurilor teoretice, elevii vor plăti suma de 5105 lei.

Suma aceasta se poate achita și astfel: 2000 lei în numerar și următoarele alimente:

100 kg făină de pâine; 30 kg făină nula; 100 kg cartofi; 5 kg zahăr; 10 kg ceapă; 10 kg untură; 50 buc. ouă; 10 kg fasole; 10 kg diferite zarzavaturi (morcovi, pătrânjel) și 4 kg săpun de rufe.

Se primesc și elevi externe cari plătesc 200 lei lunar.

Costul întreținerii, fie în bani, fie în bani și alimente, se achită întotdeauna înainte pe 3 ani.

Totodată elevii vor aduce și următoarele, pentru folosința lor:

O plapomă, perină și albiturile pentru pat, 3 rânduri de schimburi, un cuțit, o furculiță, o lingură, un pahar, 2 farfurii, de preferință de tablă, o ceașcă pentru ceai, o lădiță cu încuetoare, pentru păstrat lenjuri, îmbrăcămintea, cărțile și rechizitele trebuitoare.

Cererile de înscriere, semnate de părintele candidatului (când nu este major) și de candidat când este major, se vor înainta Școlii de contabilitate și educație cooperatistă Arad, cel mai târziu până la 15 Sept. a. c.

Pe lângă cerere se vor alătura următoarele acte:

1. Actul de naștere.
2. Certificatul de studii ce le are.
3. Un certificat din partea primăriei, că are purtare bună.
4. Actul de vaccină și eventual o recomandare dela o bancă populară.

Dirjecțiunea școlii va comunica data când să se prezinte candidatul la școală pentru a da examenul de admitere care constă din:

O lucrare scrisă în limba română din care să se vadă, că elevul cunoaște și aplică regulile ortografice, modul cum se scrie (caligrafia); o lucrare scrisă la aritmetică (o problemă de greutatea celor ce se fac în școala primară); un examen oral din: cetire și aritmetică.

Absolvenții cu diplomă ai acestei școli se bucură de reducerea stagiului militar, făcând armata numai 1 an.

Dirjecțiunea.

Minoritarii la Direcția generală C. F. R.

Suntem informați că la Direcția generală C. F. R. cea mai mare parte a funcționarilor superiori sunt minoritari. Minoritarii continuă de-asemenea să pună acolo mâna pe cele mai importante servicii.

Să fie adevărate toate aceste informații pe care ni le-a dat un bun român, cu grije pentru viitorul patriei noastre?

Dacă sunt adevărate, atunci desigur, ne pregătim admirabil pentru o eventuală mobilizare generală!

Desigur, Direcția gen. C. F. R. dar mai ales țara, țara asta bajocurita de toții mișei, ar avea de suportat grozave surprize!

Insulta din Sighetul-Marmației.

Cu prilejul serbărilor de gimnastică ale societății sportive evrești „Samson” din Sighet cari au avut loc în ziua de 17 August a. c. au fost insultate tricolorul românesc și demnitățile neamului nostru prea tolerant, chiar în fața autorităților. Tribunalele, intrarea și lojile erau pestrițe de mulțimea bicolorului alb și albastru din Palestina, iar tricolorul țării lipsea din decor — numai coada mănuzului adus ca premiu era legată cu tricolorul țării românești. Apariția acestui mânz a stârnit ilaritate la miile evrei, cari alături de câteva sute de creștini alcătuiau publicul spectatorului. Revolta Românilor a forțat poliția să disolve această serbare provocătoare.

Nu este prima provocare și insultă la petrecerile sioniste. În repetate rânduri au fost desconsiderate colorile țării și în schimb a fost scos în evidență, demonstrativ, bicolorul Palestinei. Cei-ce sfidau cultura română prin conversație ungurească, prin felul costumelor roși, albe și verzi, arătau că șovinismul are inima sa Budapesta. Caracterul unguresc al orașului, instituțiile de maghiarizare, teatrul secția maghiară a liceului „Dragoș Vodă”, școala mare de fete a călugărițelor ursuline și cele trei gazete ungurești sunt susținute de evrei, cari în mare parte au excelat în anul 19.9 în rezistență și în denegarea jurământului. Președintele comunităților izraelite — protejat al prefectului, Stern Figu decorat, — este șeful mișcării șoviniste care sustine zeci pe școli confesionale cu limbă de predare maghiară, având împrumut mobilier școlilor de stat, cari în Sighet lipsesc, iar puținele școli ce le avem suferă de lipsa mobilierului. Acest Stern Fischer a otrăvit în anul 1918 zeci de Români cu metyl-alcool din depozitul său de spirt, iar ultima panama denunțată opiniei publice prin „Universul” arată în fapte cum a fost păgubit Statul la transporturi cu 5 milioane lei, iar publicul consumator înfometat, — în urma exportului alimentelor în Cehoslovacia — cu zeci de milioane.

Grație speculei clandestine a contrabandierilor și învârtelilor „ganefilor”

protejați de cunoscuții național liberali locali, majametrică porumb se vinde cu 1000 lei, iar făina de lux mestecată cu 2000 lei. Profitul comercial este de 200%, iar interesele de 104%. Uzura și manopera privilegiată sunt izvoarele de înbuibare a acestor șoviniști hortysti.

Firmele ungaro-evrești falimentate în Ungaria ca Hazai Fatermelő, Magyar Faipar, Körövidéki Fatermelő, Magyar Fatermelő etc. vin la noi, unde în mod fraudulos sub masca reformei agrare și a dreptății sociale li se segregiază pădurile românilor nobili din Vișeu de sus și Bursa, ori li se dau lemnoasele pădurilor expropriate pentru comune. Aceste firme posed peste 100.000 jug. cad. ca proprietari parazitari, fără a fi expropriati, căci la întreprinderile lor au tovarășii patroni pe somnitatele liberate din loc.

Evreii monopolizează industria, comerțul și finanța; 380 de licențe vând, sfidând legile, peste limită, venin în Dumineci și sârbători; numărul cârciumelor clandestine e foarte mare, debitele le sunt alt monopol. Coopertivele nu pot exista de concurența lor, iar Banca Națională în loc să le ajute efectiv cu reescompt, favorizează parcă băncile uzurare evrești.

Când judecătorul Teodorescu a început să infrânzeze specula ilicită, prefectul Mihalyi a intervenit, evreii cerând să fie cruțați, căci „uzura ar fi un obicei al țării”. La adăpostul trădătorilor de neam — știindu-le concepțiile, mentalitatea și morala — evreii își fac mendrele liberi, iar insultarea simbolurilor naționale este manifestarea naturală caracteristică situației. Ca Maramureșul să devină pe de-a întregul Palestină — numai Mesia trebuie să se mai nască la Sighet.

Coresp.

Gubernanții noștri știu de toate acestea?

Dacă știu și le tolerează, nu se tem totuș că într-o bună zi vor fi aspru trași la răspundere de neamul asta bajocurit?!

Teroarea streină dela Uzinele Reșița.

— Un deputat român inconștient. —

Primum informații după cari muncitorii români dela Uzinele Reșița, sunt siliți a face parte din partidul socialist și a citi foile acestui partid. Cei cari refuză să se înscrie în partidul socialist, prin fel și fel de apucături, sunt dați afară din fabrică.

Am ajuns și la asta: Muncitorii români, în România, în uzine așa zise românești, pentru a-și câștiga pâinea de toate zilele, sunt siliți să intre în partidul socialist, unde dictează nu socialismul cinstit, ci pur și simplu, șovinismul maghiar și ura nelmpăcată împotriva României.

Cui să se plângă acești bieți muncitori români? Parlamentarilor români? Miniștrilor români?

Ar fi de prisos.

În numărul nostru trecut am publicat o lungă și jalnică scrisoare a unui muncitor român dela Reșița, în care se scria cum cu prilejul unei vizite ministeriale acolo, în fața unei delegații de muncitori români, deputatul Vuia a sărit în apărarea direcției numitorilor Uzine și a muncitorilor streini. Rușine lui și celor ca el!

Aducem pe această cale la cunoștință tuturor Românilor de bine, acest caz de inconștientă a numitorului domn deputat Vuia.

Alegătorii români să știe cum să răspundă acestui porc de câine când va mai merge să le cerșească voturile pentru scaunul de deputat de care nu s'a dovedit nicidecum vrednic!

— Sprijiniți pe negustorii români!

Nu mai intrați în prăvăliile jidanilor!

Scumpirea cărților de școală.

O crimă împotriva culturii românești.

Nu-i departe începutul noului an școlar, care pe lângă multele cheltuieli ce le aduce părinților cu copii la școală, mai promite un nou bir: scumpirea cărților de școală. E vorba de de o urcare a prețului cărților și diferitelor rechizite de școală, care variază între 20%—50%, ba trece și peste 50 la sută.

Autorii și editorii de cărți motivează acest lucru cu greutățile ce le întâmpină la tipărirea cărților în urma tratamentul vitreg pe care actualul regim îl aplică asupra învățământului în mod indirect, prin trustul hârtiei sprijinit de guvern.

În orice țară cultă unde învățământul este obligator, se caută și posibilitatea de a înlesni pe toate căile cercetarea școlii. Ori la noi se petrece contrarul. Prin urcarea prețului rechizitelor și cărților de școală se pun piedici celor ce vor să învețe carte.

Ce folos atunci de reclama d-lui ministru al cultelor cu zidirea atâtor noui localuri de școală, când la ușa acestor altare de cultură se pun atâția vameși cari prin incasările lor grele, îi fac imposibilă intrarea în școli.

Guvernul unei țări este dator în primul rând să caute toate modalitățile pentru luminarea cât mai intensivă și mai lesnicioasă a cetățenilor ei. Regimul trusturilor dela noi interesele însă tocmai contrarul: să apere interesele întreprinderilor cari și în școală pot găsi un mijloc de exploatare.

Cum se vor închiria restaurantele din gări.

În „Monitorul Oficial” a fost promulgată următoarea lege:

La art. 48 în primul alineat, cuvântul „restaurantele” se înlocuiește prin: „chloșcurile”, și se adaugă un al treilea alineat cu următorul cuprins:

„Restaurantele din gări se vor închiria prin licitație publică de Direcțiunea generală a CFR persoanelor de specialitate, cu obligațiunea ca din venitul net rezultat la licitațiune Direcțiunea CFR. să verse Direcțiunii generale a oficiului național I. O. V. anual o cotă de 30 la sută, care va constitui un fond special, înscris în bugetul Ministerului Sănătății și Ocrotirilor Sociale, destinat ajutorării invaliilor și văduvelor de război în neputință de a munci și de a se întreține numai cu venitul lor propriu.

Acest fond nu va influența întru nimic fondul înscris în bugetul Statului pentru asistența invalizilor, orfanilor și văduvelor de război.

La sume și condiții de specialitate egale direcțiunea generală a CFR. este obligată a prefera pe invalizi și văduvele de război.

Invalizii și văduvele de război cari au fost improprietăriți sau au primit brevete dela R. M. S. nu au dreptul la aceste avantajii.”

Priveliști de muncă românească.

A P E L.

Studentimea creștină a Universității din Iași înăbușită de buruiana străinismului s'a hotărât să-și deschidă ea singură drumul în viață și în lume. Cel dintâi pas în acest senz este construirea „Căminului cultural” al studenției dela Iași, la care lucrează întru sudoarei feței întreaga studențime.

Comitetul de acțiune face un călduros apel către întreg publicul românesc să vină în ajutorul „copiilor săraci ai Moldovenilor” cari nazuesc la o viață mai bună.

Darurile se primesc pe adresa:

Ilie Gârneață

ziarul „Unirea” Iași.

Lupta spre mai bine începută, prin muncă aspră, de către studențimea română din Iași e mai presus de orice laudă! Dorim din tot sufletul, cu toată înflăcărea românească, ca acest admirabil exemplu al studenților dela Iași să aște imitatori pretutindeni, între români, în România-Mare.

România de mâine va fi așa precum va pregăti-o munca noastră de astăzi!

Casă națională culturală închisă.

Jandarmeria din Radna a închis și pus pecetea pe ușa „Casei naționale culturale” din Miniș. A confiscat dela Dl Brad Gheorghe 101 cărți, și neștiind la dispoziția dlui șef de post de jandarm să-l bată, a fost urmărit pe stradă cu revolverul dela Primărie până la locuința primarului unde s'a refugiat. La acest brav fruntaș s'a ținut și o perchiziție domiciliară, aruncându-se hainele prin casă...

Tot satul s'a scandalizat de procedura jandarmeriei!

Intrebăm: oare câte contrabande a făcut, câte speculațiuni, cu câte milioane a păgubit statul, ce crime de trădător ori spion a săvârșit, ce atentat la siguranța ordinii în stat a comis acest vrednic Român? Pentru ce este perzecat?

Răspundem noi: pentru că strigă în contra tâlhariilor ce se comit din partea altora în comună, pe cari în scurt timp le vom da la lumina zilei! Pentru că este fascist! Noi vom cere o anchetă urgentă în chestie din partea forurilor competente și pretindem și suntem siguri că se va face dreptate și vinovații vor fi aspru pedepsiți.

Avem încredere în executarea legii nefățărte în simțul de dreptate al celor chemați să o facă!

DEVIZIA I. CAVALERIE.

1 Septembrie 1924.

Inștiințare.

Dorind ca nevoile populației din județul Arad, să fie cât mai în grabă satisfăcute și pentru ca prevederile legii stării de asediu să fie cunoscute de toți cei interesați, se publică cuprinsul ordonanțelor Nr. 3, 4 și 5, date de Corpul 7 armats, actualmente în vigoare.

Pentru orice fel de adunări cu caracter public (politice, sportive, distractive etc.) cererile însoțite de avizul autorităților administrative și polițienești, se vor adresa din timp Comandamentului Diviziei I-a Cavalerie în Arad-Getate, de unde se vor ridica și hotărârile necesare.

Comandantul Diviziei I-a Cavalerie:
General (ss) Scărișoreanu.

Corpul 7 Armată.

Ordonanța Nr. 3.

Noi General de Divizie Cihoski Henri Comandantul Corpului 7 Armată. Având în vedere I. D. Nr. 853/921 și I. D. Nr. 131/923, publicat în M. Of. Nr. 231/923, care extinde zona Stării de Asediu pe teritoriul Corpului 7 Armată între frontierele dinspre Ungaria și Iugoslavia, până la linia ce trece prin: Feldioara-Rășboieni, Aiud, Teiuși, Alba-Iulia, Aintul de jos, Pianul, Tomnatocul, Surian și Petroșani toate inclusiv, apoi creastă carpaților până la Verciriva exclusiv, și în conformitate cu I. D. Nr. 1626 din 30 Iunie 1918, pentru modificarea decretului Nr. 2798 din 14 August 1916, relativ la Starea de Asediu publicată în M. Of. Nr. 79 din 1 Iulie 1918.

Ordonăm:

Art. I. 1. Se aprobă ordonanța Nr. 2 dată de Comandamentul Corpului 6 Armată în luna Februarie 1922.

2. În locul ordonanței Nr. 2 aprobate, se introduce ordonanța Nr. 3, prin care se aduce la cunoștința tuturor, în cuprinsul zonei de asediu, că acei ce nu vor respecta prescripțiunile de mai jos vor suferii rigoriile și vor fi traduși înaintea Consiliului de Războiu pentru faptele prezăcute și penate de art. 66/92 C. P. legea contra spionajului în timp de pace, art. 93/111 C. P. și art. 167/224 C. P., precum și de ori ce altă lege, ori care ari fi calitatea autorilor principali și a complicilor.

3. Pentru cunoștința generală, se reproduce mai jos întregul cuprins al art. 2 și 3 din Legea Stării de Asediu.

Art. II. Toate puterile atribuite de legi și regulamente autorităților civile, pentru tot ce este referitor la menținerea ordinii publice și politice, trec cu totul în mâinile autorităților militare.

Atribuțiunile de poliție și Siguranță Generală a Statului se vor executa sub ordinile Ministerului de Războiu și ale Generalilor Comandanți ai Corpurilor de Armată respective, de către însărcinați legalmente cu aceste atribuțiuni, în întreaga țară.

Art. III. Tribunalele Militare sunt chemate a cerceta în conformitate cu legile militare, toate crimele și delictele în contra Constituției, prevăzute de art. 93/111 inclusiv din Codul P. în contra Siguranței Statului și contra ordinii publice prevăzute de art. 167/224 inclusiv din C. P., precum și de ori care altă lege oricare ar fi calitatea autorilor principali sau complicilor.

Art. IV. În scopul prevăzut la art. precedent și pe baza art. 6 din legea asupra stării de asediu din 10 Decembrie 1864.

Disponem:

a) Nimeni nu are voie fără autorizație prealabilă de a purta sau păstra or ce fel de armă de foc sau albă, precum și orice fel de munițiuni sau explozibile. Posesorii de asemenea arme sau munițiuni sunt obligați ca în termen de 10 zile dela afișarea acestei ordonanțe să le predea Comandamentului celui mai apropiat, de unde în schimb va primi o adevărată. Cei ce posedă ori ce fel de autorizații anterioare, sunt obligați ca în termen de 10 zile să se prezinte autorității militare (Diviziile respective) spre a se elibera o nouă autorizare. Contravenienții se vor pedepsi de judecătorii de ocol competente, conform art. 34 din Codul Penal, al contravenienților din Transilvania (Legea XL. 1879) cu închisoare până la o lună și amendă până la 3000 de lei și în conformitate cu legile promulgate ulterior.

Pedepsele de mai sus nu împiedecă urmărirea și pedepsirea culpabililor ca spioni, rebeli, sau trădători, în cazul când se va dovedi că păstrarea sau ascunderea armelor sau munițiilor a fost însoțită de intenția de ase servi cu ele în contra Statului, sau a le pune la dispoziția atentatorilor la Siguranța Statului, în care caz ei devin justițiabili de tribunalele militare.

b) Aprobarea de a purta arme în zona stării de asediu se va da de către Diviziile respective.

c) Autorizațiunea de întruniri și petreceri publice în zona stării de asediu se va da de Domnul Prefect al Județului sau Prefect de poliție local, după ce va fi luat avizul autorităților militare care sunt în drept a opri sau adizolva orice adunări, ori de câte ori ar socoti că asemenea întruniri sau adunări sunt de natură a provoca sau a întreține dezordinea.

Cei nesocotesc această dispozițiune vor fi pedepsiți de autoritățile administrative în baza ordonanței Ministerului de Interne până la 15 zile și amendă până la 1000 lei, și în conformitate cu legile promulgate ulterior, în cazul când n'ar da naștere la infracțiuni prevăzute de art. 3 al Legii Stării de Asediu care sunt de competența instanțelor militare.

d) Autoritatea militară are dreptul a cenzura, presa și ori ce publicațiuni, putând împiedeca aparițiunea ori căruia ziar sau publicațiune sau numai aparițiunea unor anumite știri sau articole, de a controla ori ce corespondență, fie din afară fie dinăuntru și a împiedeca ajunzarea la destinație a celor ce va găsi de cuviință.

Vinovații de delict de presă, vor fi urmăriți și pedepsiți de instanțele judecătorești civile, conform legilor penale, în cazul când n'ar deveni pasibili prin natura faptului, de pedepsele dictate de Legea Stării de Asediu.

e) Autorizațiunea pentru instalațiuni telegrafice sau telefonice în zona stării de asediu, se va da de către oficiile poștale în drept, conform legii P. T. T., luând avizul autorităților militare (Diviziei), care vor controla cu mijloacele lor întrebuițarea acestor telefoane.

(Stărușitui în Nrul vltor.)

Cenzurat: Prefectura județului.

ȘTIRI DE TOT FELUL.**Apel.**

In munca noastră desinteresată pentru neam, patrie și biserică, rugăm cu căldură sprijinul material și moral al tuturor Românilor cinștiți și buni!

Unii oameni cred că făcând gura multă dar ispravă puțină și certându-se cu toată lumea cu deosebire cu inferiorii lor impun respect ori stimă față de ei celor din jurul lor. Se însă. Un conducător nainte de toate trebuie să dispună de simpatia subalternilor lui și de a acelorora, cu care vine în contact. Trebuie să știe să judece normal în orice chestie, să nu se lase influențat de nimenea, să știe ce se cuvine și ce nu se cuvine, să dea exemplu tuturor prin felul lui de a munci prin purtarea lui corectă, nepărfinitoare să fie drept cu cei drepti și cinștiți și necruțător cu cel vinovați oricine ar fi ei!

Culmea culmilor. Polițaiul dela Iași, o brută jidănită cu numele Manciu, cel care a maltratată studentimea de acolo, cu o cruzime nemaipomenită — a fost decorat.

În fața acestui cinism nemaipomenit întrebăm uluiți:

Lui Terente când îi va veni rândul?!

Scade populația românească. După datele statistice populația românească scade mereu, pe când jidanii se înmulțesc neconștient și ne mai vin cu grămada și de peste granițe, grație inconștienței noastre.

Din Șiria. Copiii țăranilor români sunt în continuu batjocoriți și bătuiți până la sânge de șoactărul (rabinul) jidan din loc. S'a făcut reclamație de mai multe ori la jandarmerie, dar domni jandarmi amenință cu bătaie pe acuzator.

Noi întrebăm autoritățile de acolo, nu cred D-ilor că le este datorința cea mai elementară să apere cel puțin azi poporul nostru de batjocură și rușine! de bătaia streinilor și în special a jidanilor? Mă tem că se va umple pahașul și când poporul își va lua satisfacție nu va cruța pe nimeni dintre cei ticăloși!

Iredentistul Bedö. Trăește la Arad un avocat ungar sau jidan cu numele Bedö. La preluarea imperiului acest Bedö n'a voit să depună jurământul de credință și s'a apucat de plugărit.

Multă lume l'a văzut venind cu carul cu boi pe străzile Aradului, făcându-se că nu-l pasă de nimic pe lume. Auzim că dl Bedö s'a urât, dela o vreme, de plugărit și-acum vrea să-și deschidă cancelaria de avocat la Arad.

Acum în 1924 vrea să depună jurământul, dar numai acum când îl arde lumina la deget.

Atragem atenția autorităților noastre asupra cazului. Poate n'o atragem înzadar.

— Se vorbește despre unele incorectitudini și neglijență dela administrația din Stația Radna. Vom cerceta cazul.

Afacere cușor. În ziua de 16 Iulie a. c. au fost prinși în gara Adjud — de către poliția de siguranță — doi jidani cu numele de Picher Isidor zis și Picher Isac Solomon și Hitter Osias, asupra cărora s'a găsit o însemnată cantitate de monezi de argint, române și streine, după cum urmează:

1. 557 monezi de argint a 5 lei evaluate la 2.85 lei.

2. 1005 monezi de argint a 2 lei din care una falsă și una găurită evaluate la 2006 lei.

3. 1092 monezi a 1 lei evaluate la 1092 lei.

4. 860 monezi a 0.50 lei din care vre-o 17 găurite și 5 streine evaluate la suma de 421.50 lei.

5. 442 monezi streine (din care 22 austriace și 2 turcești) evaluate la total la suma de 650 lei.

Întreaga cantitate de monezi a fost confiscată în folosul statului iar tâlharul de jidani dați în judecată, faptul fiind calificat ca delict de sustragere din circulație și acapararea de monezi cu scop de speculă conform art. 30 din legea specială.

Aducem cele mai calde felicitări poliției de siguranță din Adjud și-o dăm ca pildă, mai ales polițiilor de siguranță din orașele de frontieră! Când vă vom putea felicita și pe D-Voastre d-lor Filotti, H. Popescu și avocat Marinescu dela Curtici?!

POȘTA REDACȚIEI.

Manuscrisele scrise cu creionul nu se publică.

D-lui Chiordan Gh. Dubos. Ne ating dureros cele comunicate de dta. Să le fie rușine oamenilor, cari judecă ca cei despre cari ne scrii. De astfel de aderenti n'avem nevoie. Pentru datorință este în joc cinstea lor. Dacă nu țin la ea, îi vom învăța noi omenie.

D-lui M. D. în Sighet-Maramureș. Sincere mulțumite pentru rândurile Dv. Așteptăm cele promise cu nerăbdare. Vă vom scrie.

On. Librăria Banatului, Timișoara. Dv. încă trebuie să știți câte ziare ați primit. Vă vom aviza.

Fraților din Budinți. Ziarul se expediază dela noi totdeauna când iese de sub tipar.

D-lui Gr. Leucuța, Dezna. Îndată ce dispunem de puțin timp Vă vom cerceta ori dacă vii Dta la Arad, abate-te pela noi.

Agris. Să mai vie careva pela noi. **D-lui Iosif Istvan, Reșița.** Ziarul Vi-se trimite de-acum regulat. Îl poate abona oricine și suntem conșinși că mulți dintre cei răi vor deveni buni, cetindu-l număr de număr.

D-lui C. I. Simand. Am scris că păstrăm totul în secret, luăm noi răspunderea pentru cele publicate, vă rog deci spuneți și numele păcătoșilor.

**CROITORIA DE DAME
ELENA NEGUȘ ȘICLOVAN**

ARAD • STRADA TURNULUI (LOVARDA) N-RUL 3.

CONFECTIONEAZĂ:

COSTUME, PALTOANE, MANTALE TAILLEUR
ȘI ORICE LUCRU
ÎN ACEASTĂ BRESLĂ,
PRECUM ȘI UNIFORME PENTRU ELEVE

EXECUȚIE IREPROȘABILĂ ≈ PREȚURI EXCEPȚIONALE.